

sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi alienam esse, atque in extremo examine districta ultioni. Cunctis autem eidem Ecclesie jura servantibus sit pax D. N. J. C., quatenus & hic fructum bonae actionis percipiant, & apud districtum Judicem praemia aeternae pacis inveniant.

PP. subfripio. Data Laterani per manum Johannis S. Rom. Eccl. Diac. Card. ac Bibliothecarii, V. Idus Febru. Ind. III. Incarn. Dom. anno MCX. Pont. autem D. Paschalis II. PP. anno XI.

XLI.

Confirmatio Donationis, ab Adalasia Sicilia Comitissa factae Ecclesiae Squillacensi, & privilegiorum eidem ab Urbano II. PP. concessorum.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Petro Squillacensi Episcopo, ejusque successoribus canonice promovendis, in perpetuum.

Apostolica Sedes nos compellit auctoritas pro Ecclesiarum statu sollicitos esse, prava corrigentes, & quae recta sunt, stabilire. Constat siquidem Squillacensem, cui auctore Domino Pastor es per nos institutus, Ecclesiam prioribus longe temporibus specialiter sub Apostolica Sedis jure mansisse, sicut verum indagantibus per authentica beati Gregorii scripta monstratur. Quia ergo Deo auctore per strenuissimum fratrum Roberti, quondam nobilis memoriae Ducis, & Rogerii Comitis labores atque victorias tam ex illa quam ex ceteris Calabrorum Ecclesiis Graecorum tyrannica cessavit invasio: Nos, praedecessoris nostri Urbani Papae II. vestigiis insistentes, Squillacensem Ecclesiam sub speciali jure sanctae Sedis Apostolicae confoverentes, statuimus, & temporibus perpetuis observandum censimus, ut sicut tu, ita & tui deinceps successores per manum semper Romanorum Pontificum consecrentur. Ad haec adjuvamus infra fluvium ambitus, sicut ex superioribus montibus torrentes in Crocleam, & Alarum fluvios, & iidem fluvii in Adriaticum Mare defluunt, ea quae in conspectu fratrum nostrorum Episcoporum Siciliae omnium, & Calabriae quorundam, coram praedicto Rogerio Comite, & a veteranis, & multorum temporum testibus ad Squillacensem Ecclesiam ex antiquo pertinuisse juxta praecipuum ejusdem praedecessoris nostri Urbani II. probata sunt: ea nihilominus, quae Squillacensis Ecclesiae beatus legitur Gregorius contulisse, firma semper & integra in tua tuorumque successorum, & ipsius Ecclesiae possessione permanent. Porro colonos seu praedia de Palaeopoli siue Rocella, quae Adalasia Comitissa cum filio Rogerio pro redemptione animae supradicti Comitis Rogerii Squillacensem Ecclesiam tradidit, nos eidem Ecclesiae cum Oratorio sanctae Mariae, quod illic situm est, jure proprietario confirmamus. Praeterea quicquid in futurum liberalitate Principum, vel oblatione fidelium juste atque canonice poterit adipisci, illibatum ipsi perpetua statu-

Squillacensis Ecclesia sub speciali Sedis Apostol. jure.

Bona, ad eam pertinentia illi continentur.

Et ea, quae ab Adalasia Comitissa donata sunt.

Decretum omnimode libertatis, & immunitatis.

Sub poena excommunicationis.

Dat. die 9. Aprilis anno Domini 1110. Pontific. anno XI.

bilitate servetur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eandem Ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel oblatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnino integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione, & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua sane ecclesiastica secularive persona, hanc nostrae constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si satisfactione integra non emendaverit, honoris sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Redemptoris nostri Jesu Christi aliena sit, atque in extremo examine districta ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem Ecclesiae jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonae actionis percipiant, & apud districtum Judicem praemia aeternae pacis inveniant Amen. Amen.

Datum Later. per manum Johannis S. R. E. Diac. Card. ac Bibliothecarii. Nonis Aprilis Ind. III. Incarnat. Dom. anno millesimo centesimo decimo, Pontificatus autem Dom. Paschalis II. Papae anno XI.

XLII.

Monasterium sancti Maxentii in tutelam sanctae Sedis Apostolicae recipitur.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Christo domno Gosfrido Abbati venerabilis Monasterii sancti Maxentii adjutoris, ejusque successoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

Piae postulatio voluntatis, effectu debet prosequenti compleri: quatinus & devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas postulata indubitanter assumat. Quia igitur dilectio tua, ad Sedis Apostolicae portum confugiens, ejus tuitionem devotione debita requisivit; nos supplicationi tuae clementer annuimus, & beati Maxentii Monasterium, cui auctore Deo praesides, & tam ei adjacentem villam, quam cetera omnia ad ipsum pertinentia, sub tutelam Apostolicae Sedis recipimus. Per praesentis igitur privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus, ut quaecumque praedia, quascumque possessiones in praesenti tertia Indictione idem Monasterium legitime possidet, sive in futurum concessione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium juste atque canonice poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permanent: in quibus haec visa sunt propriis vocabulis annotanda Monasterium S. Saturnini, Ecclesia S. Leodegarii, Ecclesia sancti Martini, Ecclesia S. Gaudentii de Nontolio, Ecclesia S. Bartholomaei de Ozai cum appenditiis suis, Ecclesia S. Maxentii Sirolio, Ecclesia S. Petri de Sajura, Ecclesia S. Mariae de Capella Bassone, Ecclesia S. Martini de Verrea, Ecclesia S. Maxentii de Vertuis, cum pertinentiis suis, Ecclesia S. Martiniaci, Ecclesia S. Petri de Metulo, Ecclesia S. Martini de Fonte d' Effois cum

Ex Chartaria Monasterii hujus edidit. Jo. Vesius in Probat. ad Historiam Comitum Siciliae visum.

Exordium.

Adde vires.

Monasterium sub S. Sedis protectione recipitur.

Eique bonae omnia continentur.

Prout hic enumeratur.

sciens, contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districta ultioni subjaceat.

Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatinus hic fructum bonae actionis percipiant, & apud districtum Judicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen.

Scriptum per manum Raynerii Scriptorii Regionarii sacri Palatii.

EGO PASCHALIS Catholica Ecclesiae Episcopus.

Datum Romae in porticu beati Petri per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardin. ac Bibliothecarii, V. Kal. Maii, Incarn. Domini MCX. Pontificatus autem Dom. Paschalis II. Papae anno XI.

Paschalis PP. subfripio.

Dat. die 27. Aprilis anno Domini 1110. Pontif. anno XI.

XLIII.

Monasterium S. Benedicti Cuperfanen. sub tutela Sedis Apostolicae recipitur, eique bona omnia confirmantur.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Vincentio Abbati venerabilis Monasterii S. Benedicti, quod in civitate Cuperfanis situm est, ejusque successoribus regulariter succedentibus, in perpetuum.

Ex Authogra. pho in Ar. hro. edidit Ughell. Ital. Sac. To. vii.

Exordium.

Piae postulatio voluntatis affectu debet prosequenti adimpleri, quatenus & devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas postulata indubitanter vires assumat. Quia dilectio tua ad Sedis Apostolicae portum confugiens ejus tuitionem devotione debita requisivit, nos supplicationi tuae clementer annuimus, & B. Benedicti Cuperfanense Monasterium, cui Deo auctore praesides, sub tutela Apostolicae Sedis excipimus. Praesentis igitur privilegii pagina apostolica auctoritate statuimus, ut universa, quae idem Monasterium in praesenti tertia Indictione legitime possidet, sive in futurum juste atque canonice poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permanent. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eandem Ecclesiam temere perturbare, aut possessionem auferre, vel ablatam retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione vel gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Obeunte te nunc ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia praeponat, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, vel de suo vel de alieno, si oportuerit, collegio, secundum Dei timorem & beati Benedicti regulam elegerint. Si quis igitur in crastinum Archiepiscopus, aut Episcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Vicecomes, Judex, aut ecclesiastica qualibet secularive persona, hanc nostrae constitutionis paginam

Monast. sub tutela Sedis Apost. recipitur.

Eique bona omnia continentur.

Abbas electio penes Monachos.

Sacramentum vero collatio penes loci Episcopum.

Census annuus Sedis Apostolicae persolvendus.

Decretum immunitatis ab omni molestia, vi &c.

Et ab omni interdictione.

Monachi tamen excommunicatos non recipiant.

Sed defuncto Abbate successor ei communi consensu de eorum gratum eligatur.

Censura contra violatores Privilegii hujus.

accipietis Episcopo, si quidem gratiam & communionem Apostolicæ Sedis habuerit, & si ea gratis & sine pravitate voluerit exhibere; alioquin, liceat vobis catholicum, quem malueritis, adire Antistitem, & ab eo consecrationem, & sacramenta suscipere, qui Apostolicæ Sedis fultus auctoritate, quæ postulantur, indulgeat. Porro nec Episcopo, nec Episcopi ministris facultas sit novas quaslibet exactiones ipsi loco indicere, aut gravamen inferre, aut in Abbatem loci sine Apostolicæ Sedis censura manum depositionis extendere. Ad inditium autem perceptæ a Romana Ecclesia protectionis dimidiam auri unciam quotannis Lateranensi Palatio persolvatis. Si quis igitur in crastinum Archiepiscopus, aut Episcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Vicecomes, Stratigo, aut Judex, ecclesiastica qualibet secularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco iusta servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

PP. subscrip-
tio.
Dat. die 19.
Julii ann. Dni
1110. Pontif.
anno XI.
EGO PASCHALIS Catholica Ecclesiæ Episcopus subscripsi.
Datum Beneventi per manum Johannis S. R. E. Cardinalis & Bibliothecarii, Idibus Julii, Indiæ III. Incarnationis Dominicæ MCX. Pontificatus autem D. Paschalis II. anno XI.

XLIV.

Privilegium Paschalis PP. quod facit Imperatori Henrico de Investituris Episcopatum & Abbatiarum.

Ex Baronio an. 1111.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, charissimo filio Henrico Teutonicorum Regi, & per Dei omnipotentis gratiam Romanorum Imperatori & Augusto, salutem & apostolicam benedictionem.

Regnum vestrum sanctæ Ecclesiæ singulariter adherere, dispositio divina constituit, & prædecessores vestri probitatis & providentiæ amplioris gratia Romanæ Urbis coronam & imperium consecuti sunt: Ad cuius videlicet coronæ & imperii dignitatem tuam quoque personam, Fili charissime Henrice, per nostri Sacerdotii ministerium Majestas divina prorexit. Illam igitur dignitatis prærogativam, quam prædecessores nostri vestris prædecessoribus catholicis Imperatoribus concesserunt, nos quoque tuæ dilectioni concedimus, & præsentis privilegii pagina confirmamus: Ut regi tui Episcopis & Abbatibus, libere præter violentiam, & simoniam electis, investituram virgæ & anuli conferas; post institutionem vero canonice factam, consecrationem accipiant ab Episcopo, ad quem

pertinuerit. Si quis autem a clero & a populo præter tuum assensum electus fuerit, nisi a te investiat, a nemine consecretur. Hanc Episcopi & Archiepiscopi libertatem habeant, a te investitos Episcopos & Abbates canonice consecrandi; prædecessores enim vestri Ecclesiæ regni sui tantis regalium suorum beneficiis ampliaverunt, ut Regnum ipsum, Episcoporum maxime & Abbatum præditiis oporteat communiri; & populares dissensiones, quæ in electionibus contingunt, regali oporteat majestate compesci. Quamobrem prudentiæ & potestati tuæ cura debet sollicitus imminere, ut & Romanæ Ecclesiæ magnitudo, & ceterarum salus, præstante Domino, regis beneficiis & servitiis conservetur. Si qua vero ecclesiastica vel secularis potentia aut persona, hanc nostræ concessionis paginam contemnens, contra eam temerario ausu venire tentaverit, anathematis vinculo innodetur, honorisque ac dignitatis suæ periculum patiat. Observantes autem misericordia divina custodiat, & personam ac majestatem tuam feliciter imperare concedat. (a)

XLV.

Sequuntur aliæ literæ ad eundem Henricum contra Investituras hujusmodi, & secularia ministeria ecclesiasticis personis non conferenda.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Henrico Regi, & ejus successoribus, salutem & apostolicam benedictionem.

Ex Tom. XII. Concilior. cit.

Divinæ legis institutionibus sancitum est, & sacris canonibus interdictum, ne Sacerdotes curis secularibus occupentur, neve ad Comitatum, nisi pro damnatis eruendis, atque pro aliis, qui iniuriam patiuntur, accedant. Unde & Apostolus Paulus inquit: Judicia si habueritis, contemptibiles qui sunt in Ecclesia, illos constituite ad judicandum. In vestri autem Regni partibus, Episcopi vel Abbates adeo curis secularibus occupantur, ut Comitatum assidue frequentare, & militiam exercere cogantur: quæ mirum aut vix aut nullo modo sine rapinis, sacrilegiis, incendiis, aut homicidiis exhibetur. Ministri vero Altaris, ministri Curie facti sunt: quia Civitates, Ducatus, Marchionatus, monetas, turre, & cætera, ad regni servitium pertinentia, a Regibus acceperunt. Unde etiam mos Ecclesiæ inolevit, ut electi Episcopi nullo modo consecrationem acciperent, nisi per manum regiam investirentur; aliquando etiam vivis Episcopis investiti sunt. His, & aliis plurimis malis, que per Investituram plerumque contigerant, prædecessores nostri Gregorius Septimus, & Urbanus Secundus, felicitis memoriæ Pontifices, excita-

Quam contrarium sacris Canonibus, & Ecclesiasticis saculis curis impli cari. ad Corinth. 1. 6.

Aulam sequi, a peccatis non immanes.

Quanta cura, diviniq; honoris zelo Pontifices Romani Investituras per Episcopos a laicis accipi interdicere conati sunt.

(a) Hoc Privilegium, jure a pluribus dictum Privilegium, scriptum die 12. Aprilis anni 1111. inter tenebras nocturnas Paschalis PP. in vico licet, subscripti juxta pontem Salarium in campo, qui Septem Fratrum dicitur, ubi castra posuerat Henricus Imperator, qui scripturam diffusi non passus est, donec intra civitatem veniret, ubi Pontificis sigillum remaneret. Hæc Petrus Diaconus lib. 4. cap. 40.

XLVI.

Privilegium confirmationis bonorum omnium, privilegiorum, & immunitatum Casinensis Monasterii.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, reverendissimo & charissimo fratri Girardo, nostris per Dei gratiam manibus in Abbatem Casinensis Monasterii consecrato, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Ex Originali in Archiepiscopatu di. Gar. Hist. Cassin. Sæc. VII. pag. 333.

Scriptum est: Sine poenitentia sunt donatio & vocatio Dei; Illud ergo donum, quod beatissimo Patri nostro, monastica legis latori Benedicto gratia divina concessit, nullâ potest poenitentia retractari, ut & ipse Monachorum omnium pater, & ejus Casinense Monasterium, in quo & vixit & obiit, omnium per Occidentem Monasteriorum caput in perpetuum habeatur. Proinde nos, divinæ constitutionis propositum, prosequentes, Monasterium ipsum præcipua dilectione complectimur, & prædecessorum nostrorum vestigiis insistentes, cæteris per Occidentem cœnobiiis præferendum: & sub solius Sedis Apostolicæ jure ac defensione perpetua permanere: & tam te quam successores tuos in omni conventu Episcoporum seu Principum superiores omnibus Abbatibus confedere: atque in judiciis priorem cæteris sui ordinis viris sententiam proferre decernimus. Usum quoque compagorum, ac chirothecæ, dalmaticæ, ac mitræ, tam tibi quam successoribus tuis, in præcipuis festis, & diebus dominicis ad missas, seu in concessum concilii, habendum, concedimus. Sane tam in ipso venerabili Monasterio quam in cellis ejus cujuslibet Ecclesiæ Episcopum vel Sacerdotem, præter Romanum Pontificem ditionem quamlibet, aut excommunicandi, aut interdicendi, aut ad synodum provocandi præsumere prohibemus; ita ut si ab Abbate Prioreve loci non fuerit invitatus, nec missarum solemniam inibi audeat celebrare; Liceatque ipsius Monasterii & cellarum, ejus fratribus, clericis cujuscumque Ordinis, de quocumque Episcopatu ad conversionem venientes, absque Episcoporum contradictione suscipere: Liceat absque cujuslibet secularis vel ecclesiasticæ potestatis inhibitione subiectos Monasteriis suis, tam monachos quam sanctimoniales feminas judicare: Liceat etiam fratribus per cellas, in civitatibus constitutas, ad divina officia celebranda quocumque voluerint signa pulsare. Christina, Oleum sanctum, consecrationes Altarium, sive Basilicarum, ordinationes Clericorum a quocumque malueritis catholico accipiat Episcopo; Baptismum vero per Clericos vestros in oppidis vestris seu villis agerit. Sane universa ad idem Monasterium pertinentia quiete semper, & ab omnium mortalium jugo libera, permanere sancimus: videlicet Monasterium Domini Salvatoris positum ad pedem Casini montis, Monasterium S. Dei Genitricis Virginis Mariæ, quod vocatur Plumbarola, Monasterium, S. Mariæ in Cingla, cellam S. Benedicti in Capua cum cellis & pertinentiis suis, S. Sophiæ in Benevento, S. Mariæ in Canneto juxta fluvium Trivium, S. Benedicti & S. Laurentii in Salerno, S. Mariæ in Tremiti cum ipsis insulis, & Li-

Cassinense Monasterium cæterorum per Occidentem Monasteriorum caput; Solique Apostolicæ Sedi subiectum.

Cujus Abbates cæteros Abbates præcedunt, Ususque habent Chirothecarum, Dalmaticæ, & Mitræ;

Nec Diocesanio subiecto Episcopo;

Sed competentes sunt judices Monasteriorum utriusque sexus ei subiectorum.

Monasterii Casinense, bona, que hic enumerantur, & confirmantur, & quocumque molestia exciuntur.

Pœne infu- per ab is con- tra laobediens statuta.

Decreta hujusmodi a Paschali PP. in Concilio confirmata.

Admonetur super hoc Henricus Rex.

Pœne omnes renovantur, Et Henrico, in Regnum, restituro, regalia omnia restituantur.

Relatio tumultus ab Antipapa contra Paschalem excitati.

citati, collectis frequenter Episcopalis conciliis, investituras illas manus laicæ damnaverunt: & si qui clericorum per eam tenuissent Ecclesias, deponendos: datores quoque communionem privandos. percenserunt, juxta illud Apostolicorum Canonum capitulum, quod se ita habet: Si quis Episcopus, sæculi potestatis usus, Ecclesiam per ipsas obtineat, deponatur & segregetur, omnesque, qui cum illo communicant. Quorum vestigia subsequentes & nos eorum sententiam Episcopali Concilio confirmamus. Tibi itaque, fili carissime Henrice Rex, & nunc per officium nostrum Dei gratia Romanorum Imperatori, & Regni, regalia illa dimittenda præcipimus, quæ ad regnum manifeste pertinebant tempore Caroli, Ludovici, Ottonis, & cæterorum prædecessorum tuorum. Interdicimus etiam, & sub anathematis distractione prohibemus, ne qui Episcoporum seu Abbatum præsentium vel futurorum eadem regalia invadant, idest Civitates, Ducatus, Marchias, Comitatus, monetas, telonium, mercatum, advocatas, jura centurionum, & turre, que Regni erant, cum pertinentiis suis, militiam, & castra; & ne se deinceps, nisi per gratiam Regis, de ipsis regalibus intromittant. Sed nec posteris nostris liceat, qui post nos in Apostolica Sede successuri erunt, aut te aut regnum super hoc inquietare negotio. Porro Ecclesias cum obligationibus, & hæreditariis possessionibus, quæ ad regnum manifeste pertinebant, liberas manere decrevimus, sicut in die coronationis tuæ omnipotenti Domino in conspectu totius Ecclesiæ promissisti. Oportet enim, Episcopos, curis secularibus expeditos, curam storum agere populorum, nec Ecclesiis suis abesse diutius; Ipsi enim, juxta Paulum Apostolum, pervigilant, tamquam rationem pro animabus reddituri. De traditione vero in nos vel in nostros sic res habet: Vix portas civitatis ingressi sumus, cum ex nostris intra muri moenia secure vagantibus quidam vulnerati, alteri interfecti, omnes vero spoliati aut capti sunt; Ego tamen, quasi pro levi causa non mutatus, bona & tranquilla mente usque ad Ecclesiæ beati Petri januas cum processione perveni: quod sic gestum fuisse, rei veritas multorum ad stipulata testimoniis, qui interfuere, protestatur. (a)

(a) Allatas superius literas, datas puto anno 1112. post Concilium Lateranense a Paschali PP. II. in quo Pontifex juxta Chronicon Abbatis Urspergensis, referens se privilegium investiturarum Henrico Imperatori per vim concessisse, illud condemnavit sub perpetuo anathemate, acclamantibus universis Patribus; Fiat. Bull. Rom. Tom. II.